บทที่ 2
งบประมาณแผ่นดิน (Public Budget)

2.1 ความหมายและความสำคัญ

งบประมาณ (Public Budget) หมายถึงแผนการทางการเงินของรัฐบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลในแผนงานและโครงการต่างๆในปีแต่ละปีงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลได้ และรัฐบาลสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศได้เช่นกัน ดังนั้นเราสามารถกล่าวถึงความสำคัญของงบประมาณได้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารของรัฐบาล ในการบริหารรัฐบาลสามารถจัดสรรงบประมาณให้ตามแผนงานและโครงการต่างๆที่รัฐบาลต้องการจะทำ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชนและในขณะเดียวกันก็รัฐบาลจะใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยราชการต่างๆให้เป็นไปตามต้องการของรัฐบาล หากการปฏิบัติงานของหน่วยราชการไหนที่ไม่ประสิทธิภาพหรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือไม่มีความจำเป็นก็จะถูกตัดทอนงบประมาณลงและเป็นการป้องกันการรั่วไหลหรือความซ้ำซ้อนของงบประมาณ

2. ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากรัฐบาลทุกรัฐบาลในโลกนี้จะมีทรัพยากรจำกัด ดังนั้นในการการพิจารณาการใช้จ่ายในแต่ละแผนงานหรือโครงการ จะมีการวิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทน มีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น ตลอดจนกำลังพลและทรัพยากรอื่นๆที่มีอยู่ เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เว้นแต่มีการแทรกแซงทางการเมืองอาจมีผลให้การจัดสรรทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพ

3.ใช้เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถใช้งบประมาณในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ โดยการจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ เช่นในภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลก็ควรจะจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายให้น้อยกว่ารายรับของรัฐบาล เพื่อลดปริมาณเงิน (Money Supply) ซึ่งเป็นการลดภาวะเงินเฟ้อวิธีหนึ่ง ในทางตรงกันข้ามถ้าเงินภาวะเงินฝืด รัฐบาลก็ควรจะจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายให้มากกว่ารายรับ เพื่อเพิ่มปริมาณเงินเป็นการกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวจากภาวะเงินฝืด

4. ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ ในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น รัฐบาลจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากในโครงการก่อสร้างปัจจัยพื้นฐานในด้านอุตสาหกรรม พาณิชกรรม เกษตรกรรมและการดำรงชีพของประชาชน เช่น ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร การคมนาคม การชลประทาน ฯลฯ ซึ่งโครงการเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

5. ใช้เป็นเครื่องมือกระจายรายได้ ในด้านงบประมาณรายรับ รัฐก็จะแสวงหารายรับจากการจัดเก็บภาษีจากคนรวยเพื่อลดช่องว่างของรายได้ของคนรวยกับคนจน และในขณะเดียวกันงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลก็จะจัดสรรเงินงบประมาณในโครงการหรือแผนงานต่างๆ ในการเพิ่มรายได้ทางตรงและทางอ้อมให้แก่คนจน เช่น จัดการศึกษาให้กับคนจนเพื่อให้คนจนได้มีโอกาสยกฐานะของตนให้สูงขึ้น หรือจัดโครงการรักษาพยาบาลฟรีแก่คนจนเป็นต้น

6. ใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ และวัดผลงานของรัฐบาล งบประมาณจะถูกใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลในกรณีรัฐบาลจัดสรรงบประมาณไปในแผนงานและโครงการต่างๆ ตามนโยบายที่ได้แถลงไว้และถูกใช้เป็นการวัดผลงานของรัฐบาล ตลอดจนประสิทธิภาพและความจริงใจในการบริหารงานของรัฐบาล ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะจัดเงินงบประมาณให้ในโครงการหรือแผนงานตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน แต่การใช้จ่ายจริงตามงบประมาณของโครงการหรือแผนงานไม่เป็นไปตามงบประมาณที่วางไว้ก็แสดงให้เห็นความสามารถในการบริหารงานของรัฐบาลไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชนจะเป็นผู้เสียหาย

2.2 ลักษณะที่ดีของงบประมาณ

งบประมาณที่ดีควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นศูนย์รวมของเงินแผ่นดินทั้งหมดในการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินควรจะใช้จ่ายออกจากแหล่งรวมเดียวกันทั้งหมด เพื่อจะได้นำไปพิจารณาเปรียบเทียบการเบิกจ่ายเงินในแต่ละรายการหรือแต่ละโครงการ โดยจะพิจารณาตามลำดับความสำคัญของแผนงานหรือโครงการ อีกทั้งเป็นการป้องกันการรั่วไหลและความซ้ำซ้อน ในด้านรายรับก็ควรจะถูกนำไปรวมในแหล่งรวมเดียวกัน เพื่อทราบถึงฐานะการเงินของรัฐบาลได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ยังสามารถควรตั้งเงินงบพิเศษไว้นอกงบประมาณแผ่นดินได้ แต่ควรเป็นจำนวนไม่มากนัก และอาจใช้จ่ายจะต้องไม่กระทบถึงสภาวะเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เหตุผลในการตั้งเงินนอกงบประมาณแผ่นดินก็เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่าย หรือเหตุผลทางการเมือง

ในกรณีประเทศไทยมีการแยกรายจ่ายที่แยกออกจากเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นเงินนอกงบประมาณดังนี้

(1) เงินทุนหมุนเวียน เป็นเงินงบประมาณแผ่นดินมีรัฐบาลจัดสรรให้ไปตั้งเป็นบัญชีพิเศษ เพื่อดำเนินการบางอย่างเป็นพิเศษ มีลักษณะเป็นธุรกิจ ในปีงบประมาณ 2546 มีเงินทุนหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น 20 กองทุน เช่น กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เงินทุนหมุนเวียนบัตรประกันสุขภาพ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นต้น โดยเงินทุนหมุนเวียนเหล่านี้จะมีทั้งรายได้และรายจ่ายหมุนเวียนเข้าออกอยู่ตลอดเวลาและต้องการความคล่องตัวในการดำเนินการ หากใช้ระเบียบวิธีการงบประมาณปกติจะไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลได้โดยเร็วรัฐบาลจึงแยกเงินมาจัดตั้งนอกงบประมาณดำเนินการหารายรับและรายจ่ายเป็นเอกเทศและกระทรวงการคลังเป็นผู้ควบคุมเงินหมุนเวียนให้สามารถเบิกจ่ายได้ตามระเบียบที่วางไว้เท่านั้น

(2) งบประมาณรัฐวิสาหกิจ เป็นเงินงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลจัดสรรจากงบประมาณให้แก่รัฐวิสาหกิจไปตั้งเป็นบัญชีพิเศษ โดยตั้งไว้ครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ได้เพื่อรัฐวิสาหกิจจะได้นำไปเป็นเงินทุนในการดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมบางอย่างเป็นกรณี

พิเศษ เมื่อรัฐวิสาหกิจได้รับเงินงบประมาณไปแล้วก็จะนำไปใช้จ่ายและดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการต่างๆ ที่วางไว้ได้อย่างคล่องตัว

(3) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นเงินที่รัฐบาลได้รับจากรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือประเทศไทย โดยเงินช่วยเหลืออาจเป็นแบบให้เปล่าหรือให้กู้ ซึ่งเงินเหล่านี้ถือว่าเป็นเงินของแผ่นดิน แต่เงินเหล่านี้ไม่ถูกรวมเข้าในงบประมาณ เพื่อให้สามารถจัดสรรตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ ซึ่งจะมีวิธีการจัดสรรและระยะเวลาที่แตกต่างจากวิธีการงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้การควบคุมมักจะเป็นการควบคุมระหว่างประเทศผู้ให้กับประเทศผู้รับ

(4) งบประมาณของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จะเป็นองค์การหรือหน่วยราชการที่มีอิสระพอสมควรในการแสวงรายได้และใช้จ่ายเงิน แต่ยังอยู่ในความควบคุมของรัฐบาล โดยรายได้ที่ได้จะมาจากการจัดเก็บและแสวงหาด้วยตนเองส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งจะได้การอุดหนุนโดยรัฐบาล

(5) เงินของสถาบันการศึกษาและสาธารณสุข เป็นเงินที่สถาบันการศึกษาและสาธารณสุข แสวงหามาเพิ่มเติมจากเงินงบประมาณประจำปีที่รัฐบาลจัดสรรให้ เช่น รายได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าหน่วยกิต ค่ารักษาพยาบาล ซึ่งถือเป็นเงินนอกงบประมาณสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาหรือสาธารณสุขได้

2. ยึดหลักการพัฒนาประเทศ ในการจัดสรรงบประมาณ ควรยึดหลักการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของประเทศ โดยจะต้องพิจารณาถึงโครงการหรือแผนงานที่จะใช้จ่ายเงินงบประมาณแล้วก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ

3. ยึดหลักประหยัด ในการจัดสรรงบประมาณในโครงการหรือแผนงานต่างๆ ควรกระทำอย่างมีประสิทธิภาพและผลตอบแทนที่ได้รับจะต้องสูงคุ้มค่ากับเงินที่ใช้จ่าย

4. มีความชัดเจน งบประมาณที่ดีต้องมีความชัดเจนในการใช้จ่ายไม่คลุมเครือ และสามารถวัดผลและตรวจสอบได้

5. ระยะเวลาดำเนินการต้องเหมาะสม ระยะเวลาของงบประมาณควรเหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่สั้นหรือยาวเกินไป โดยจะคำนึงถึงดุลยภาพการผลิต การหมุนเวียนและผล

กระทบทางเศรษฐกิจ ที่จะเกิดขึ้น ระยะเวลาปีงบประมาณ อาจเป็น 1 ปี, 2 ปี หรือ 3 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละโครงการหรือแผนงาน

6. คาดการณ์ไกล งบประมาณที่มีจะต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในปัจจุบันและอนาคตสำหรับโครงการหรือแผนงานที่จะทำ เพื่อจะได้หาเงิน ตลอดจนเตรียมทรัพยากรต่างๆ ให้พร้อม ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายเงินมีประสิทธิภาพ

7. ยึดหลักประชาธิปไตย การจัดทำงบประมาณ ควรให้ราษฎรมีส่วนร่วม โดยผ่านสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เพราะการแสวงหารายได้หรือการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร

8. ยึดหลักดุลภาพ (Balance) โดยปกติแล้วในการจัดทำงบประมาณจะต้อง สมดุลกันระหว่างรายได้และรายจ่าย เพราะหากงบประมาณขาดดุล (Deficit) แสดงว่ารายจ่ายของรับบาลมากกว่ารายได้ รัฐบาลจะต้องแสวงหารายได้โดยการก่อหนี้เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในปัจจุบันและภาระหนี้ ก็จะตกอยู่กับประชาชนในอนาคต ซึ่งอาจจะไม่ยุติธรรมสำหรับประชาชนในอนาคต ในทางตรงกันข้ามหากรัฐบาลมีงบประมาณเกินดุล (Surplus) หมายความว่ารัฐบาลแสวงหารายได้จากประชนในปัจจุบัน แล้วจ่ายเงินน้อยกว่ารายได้ที่ได้รับ ผลก็คือประชาชนในปัจจุบันสูญเสียประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล และประชาชนในอนาคตจะไดรับประโยชน์จากส่วนเกินนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อรัฐบาลเก็บภาษีจากประชาชนในปัจจุบัน ก็ควรจะใช้จ่ายเงินไปในโครงการหรือแผนงานต่างๆ ให้กับคนในปัจจุบัน นอกจากนี้การที่รัฐบาลจัดทำงบประมาณขาดดุลอย่างต่อเนื่อง อาจจะมีผลให้ประเทศชาติมีหนี้สินล้นพ้นตัว แต่ถ้ารัฐบาลดำเนินการทำงบประมาณเกินดุล อาจทำให้เสียโอกาสในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะการที่รัฐบาลเก็บภาษีจากประชาชนไปทำให้รายได้ของเอกชนลดลง โอกาสที่จะลงทุนเพิ่มก็ลดลง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก็จะลดลง อย่างไรก็ตามในการจัดทำงบประมาณมิได้หมายความว่าจะต้องทำให้สมดุลเสมอไป รัฐบาลสามารถทำให้ขาดดุลหรือเกินดุลก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น

9. ยึดหลักอรรถประโยชน์ (Utility) โดยคำนึงถึงผลตอบแทนในปัจจุบันและอนาคต อัตราส่วนของการลงทุนกับรายจ่ายประจำควรมีสัดส่วนที่เหมาะสม

10. ยึดหลักประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงิน หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องควบคุมการใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ ไม่ให้เกิดการรั่วไหลและประโยชน์จากการใช้จ่ายมากที่สุด

11. มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยในรายละเอียดของงบประมาณจะต้องมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ หากรายละเอียดไม่ถูกต้อง การจัดสรรงบประมาณก็จะผิดพลาด ทำให้โครงการหรือแผนงานเหล่านั้นไม่สำเร็จบรรลุผลตามที่ต้องการ อาจทำให้โครงการหรือแผนงานล้มเหลวได้ สุดท้ายประชาชนก็จะเป็นผู้เสียผลประโยชน์อันพึงจะได้รับ

12. มีความยืดหยุ่น งบประมาณควรมีความยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น หากเคร่งครัดเกินไปอาจเกิดปัญหาได้ เพราะการทำงบประมาณรายได้และรายจ่ายถูกคาดคะเนจากสถิติในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งอาจไม่ถูกต้องทั้งหมดและนอกจากนี้อาจมีเหตุการณ์อื่นๆ ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นความยืดหยุ่นของงบประมาณจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้รัฐบาลสามารถรับมือกับสถานะการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปได้

2.3 ระบบงบประมาณแผ่นดิน

ระบบของงบประมาณแผ่นดินสามารถแบ่งออกเป็น 6 ระบบคือ

1. งบประมาณแบบแสดงรายการ (Line Item Budget)

วัตถุประสงค์ของงบประมาณแบบนี้เพื่อควบคุมรายจ่ายป้องกันการรั่วไหล ป้องกันการทุจริตหรือการผิดพลาดในการใช้จ่ายเงิน จะจ่ายเงินแตกต่างจากรายการที่กำหนดไว้ไม่ได้ หากจะเปลี่ยนแปลงต้องทำการตกลงกับสำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลังงบประมาณแบบนี้จะแยกวงเงินงบประมาณที่ได้รับออกตามหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและแจกแจงค่าใช้จ่ายอย่างละเอียด แยกเป็นหมวด เช่น หมวดเงินเดือน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ฯลฯ และในแต่ละหมวดยังจำแนกเป็นรายการโดยละเอียด ข้อดีของงบประมาณแบบนี้คือ ทำให้ทราบถึงภาระหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละหน่วยว่ามีภาระหน้าที่มากน้อยเพียงใด โดยดูจากการมีความสำคัญในด้านการเงินมากน้อยแค่ไหน และเอกชนหรือองค์กรต่างๆ ที่ต้องการติดต่อธุรกิจกับหน่วยงานราชการก็สามารถติดต่อได้อย่างถูกต้อง สำหรับข้อเสียของบประมาณแบบนี้ก็คือ มุ่งเน้นการควบคุม สนใจแต่การใช้จ่ายที่จ่ายออกไป ไม่ได้ให้ความสนใจว่าผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร คุ้มค่าขนาดไหน และยังขาดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติ

งานไม่คล่องตัว หากเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจะมีผลการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินการตามรายการที่กำหนดได้

2. งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budget)

งบประมาณแบบแสดงผลงานถูกปรับปรุงมาจากงบประมาณแบบแสดงรายการ มีการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงาน ให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย มีการติดตามผลและประเมินผลโครงการหรือแผนงานอย่างใกล้ชิด ดังนั้นองค์ประกอบของงบประมาณแบบนี้จะประกอบด้วย

(1) แผนงานและกิจกรรม โดยจะเน้นผลได้ (Output) มากกว่าปัจจัยการผลิต (Input)

(2) การประเมินผลงาน จะมีการประเมินผลงานโดยกำหนดตัวชี้วัดที่จะใช้ในการประเมินผลอย่างชัดเจน โดยตัวชี้วัดที่กำหนดต้องชัดเจนและสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ได้จริงแล้เหมาะสมกับเวลา ซึ่งหน่วยของตัวชี้วัดอาจจะเป็นปริมาณและคุณภาพ หรืออย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม

(3) การรายงานผลงาน จะต้องอยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ได้และเข้าใจง่าย

งบประมาณแบบนี้ได้นำระบบบัญชีต้นทุนมาใช้ ทำให้ทราบถึงต้นทุนที่ใช้จ่ายไปและผลได้ที่ได้รับ ข้อดีของงบประมาณแบบนี้ก็คือ ทราบถึงผลได้-ต้นทุนของงานแต่ละงานหรือโครงการ ข้อเสียของงบประมาณแบบนี้คือ การวัดผล (Performance Measures) ซึ่งเป็นจุดสำคัญและประสิทธิภาพของการใช้จ่ายและปัญหาความรับผิดชอบหน่วยปฏิบัติ

3. งบประมาณแบบแผนงาน (PPBS: Planning, Programming, Budgeting System)

เป็นระบบงบประมาณเพื่อการวางแผนเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่ทำกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม แสดงภาพค่าใช้จ่ายของกิจกรรมในหลายช่วงเวลา แทนที่จะแสดงปีเดียว ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินกิจกรรมนั้นๆ และเน้นการวิเคราะห์ ผลได้-ทุน (Benefit-Cost analysis) ข้อดีของระบบงบประมาณแบบนี้ คือ จากการวิเคราะห์ผลได้-ทุน ทำให้การวางแผนระยะยาวกระทำได้สะดวกเห็นภาพได้ชัดเจน แต่ก็มีข้อเสียคือ ข้อจำกัดในการวิเคราะห์ผลได้-ทุน เนื่องจากกิจกรรมหรือโครงการบางโครงการยากที่จะวัดประโยชน์ให้ออกมาเป็นตัวเงินหรือตัวเลขได้ชัดเจนและในบางครั้งการกำหนดวัตถุประสงค์ก็ไม่ชัดเจนจึงเป็นการยากในการตัดสินใจ

4. งบประมาณแบบฐานศูนย์ (ZBB: Zero-Base Budgeting)

เป็นงบประมาณที่ปรับปรุงมาจาก PPBS โดยผสมกัน MBO (Management by Objectives) งบประมาณแบบนี้จะเป็นระบบงบประมาณที่จะพิจารณา งบประมาณทุกปัจจัยละเอียดทุกรายการ โดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นแผนงานหรือโครงการเดิมที่เคยถูกพิจารณา และได้รับงบประมาณมาแล้วในปีก่อน จะถูกพิจารณาใหม่อาจมีการเพิ่ม หรือลดหรือคงไว้ตามแผน ทั้งนี้ขึ้นกับความสำคัญของแผนงานหรือโครงการนั้นๆ ในปีงบประมาณที่พิจารณา ในการจัดทำงบประมาณฐานศูนย์ จะทำเป็นขบวนการวางแผนปฏิบัติงานและงบประมาณที่จะต้องแสดงการเสนอตั้งงบประมาณอย่างละเอียดของกิจกรรมที่จะทำ และแสดงในรูปแบบของชุดงานเพื่อการตัดสินใจ (Decision Packing) โดยจะต้องมีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง

5.ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB)

งบประมาณแบบนี้จะคำนึงถึงความสำเร็จของงานตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผน การจัดการและการบริหารงบประมาณให้แก่กระทรวง ทบวงกรมต่างๆ ที่ได้ระบุตามหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจนว่าใครรับผิดชอบ โดยกำหนดความรับผิดชอบของรัฐบาลตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ รัฐมนตรีก็จะรับผิดชอบเป้าหมายระดับกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบต่อเป้าหมายระดับหน่วยงาน

6. งบประมาณแบบสะสม (Incremental Budget)

เป็นงบประมาณที่เกิดจากการประมาณการของหน่วยงานที่จัดทำงบประมาณ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำงบประมาณในแต่ละปีเป็นภาระหนัก ต้องใช้ข้อมูลมากในการจัดทำและพิจารณา หากต้องจัดทำใหม่ทั้งหมดทุกปีไม่สามารถกระทำได้ เพราะถูกจำกัดด้วยเวลาที่มีอยู่ เพื่อให้การเสนองบประมาณได้เสร็จทันและสามารถทำงบประมาณมาใช้จ่ายทันตามกำหนด จึงจะมีการพิจารณาเฉพาะแผนงานหรือโครงการที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ยังไม่รับการพิจารณา ส่วนโครงการหรือแผนงานที่ได้รับการพิจารณาไปแล้วครั้งหนึ่งและได้รับการอนุมัติเงินงบประมาณมาแล้วในปีที่แล้ว ก็จะยกยอดเงินงบประมาณปีที่แล้วมาใช้เลย เพราะถือว่ามีการ

พิจารณาไปแล้วครั้งหนึ่ง หรืออาจมีการปรับปรุงเล็กน้อย เช่น มีการเพิ่มวงเงินงบประมาณตามสภาวะเงินเฟ้อ เป็นต้น

2.4 การจำแนกประเภทงบประมาณ

การจำแนกประเภทงบประมาณเราสามารถจำแนกเป็นด้านรายจ่ายและรายรับ

1 การจำแนกงบประมาณรายจ่าย

เป็นการจำแนกประเภทเพื่อสะดวกในการพิจารณางบประมาณ เช่น ต้องการดูว่าหน่วยงานใดได้รับงบประมาณเท่าใดหรืออาจต้องการดูว่ามีการใช้จ่ายเพื่อการเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง ฯลฯ

สำหรับประเทศไทยสามารถจำแนกประเภทงบประมาณรายจ่ายไว้ 5 รูปแบบ ดังนี้

(1) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามหน่วยงาน (Agency or Organization Classification) เป็นการจำแนกงบประมาณไปตามหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับ (ตาราง 2.1)

(2) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะการใช้งบประมาณ (Object of Expenditure Classification) เป็นการจำแนกรายการงบประมาณตามการใช้งบประมาณออกมาในรูปสิ่งของ และรายการอื่นๆ ที่รัฐบาลจะต้องใช้จ่ายเพื่อจัดหามา โดยประเทศไทยได้แบ่งเป็น 7 หมวด คือ เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนและค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุน รายจ่ายอื่นๆ (ตาราง 2.2)

(3) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามระบบ Government Finance Statistic(GFS) เป็นการจำแนกตามรูปของงานต่างๆ ที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณไปทำ ทำให้เป็นว่ารัฐบาลใช้จ่ายเงินไปในงานใดบ้างและเป็นจำนวนเท่าใด การจำแนกได้ยึดหลักของIMF โดยได้จำแนกการดำเนินงานของรัฐบาลตามวัตถุประสงค์อย่างกว้างขวางโดยแบ่งออกเป็น 14 ด้าน ภายใต้ลักษณะงาน 4 ประเภทดังนี้

1 การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปของรัฐ

การป้องกันประเทศ

การรักษาความสงบภายในประเทศ

2 การบริการชุมชนและสังคม

การศึกษา

การสาธารณสุข

การสังคมสงเคราะห์

การเคหะและชุมชน

การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ

3 การเศรษฐกิจ

การเชื้อเพลิงและพลังงาน

การเกษตร

การเหมืองแร่ ทรัพยากรธรณี การอุตสาหกรรมและการโยธา

การขนส่งและสื่อสาร

การบริการเศรษฐกิจอื่นๆ

4 อื่นๆ

การดำเนินการอื่นๆ

ภายใต้ลักษณะงาน 4 ด้าน(ตาราง 2.3) ดังกล่าวข้างต้น ยังมีการจำแนกรายละเอียดออกเป็นกลุ่มต่างๆ 61 กลุ่ม และ 126 กลุ่มย่อย

(4) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ (Economic classification) ตามระบบGFS เป็นการจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจโดยจำแนกเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำ รายจ่ายเพื่อการลงทุนและการชำระหนี้ (ตาราง 2.4) เมื่อพิจารณาพบว่าจากอดีตจนถึงปัจจุบันโดยส่วนใหญ่รัฐบาลไทยมีรายจ่ายประจำมากกว่าการลงทุน

(5) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างแผนงาน (Program Classification) เป็นการแสดงงบประมาณในรูปแผนงานต่างๆที่รัฐบาลได้ดำเนินการโดยแบ่งเป็น11 ด้าน (ตาราง 2.5 และ2.6)

(6) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามยุทธศาสตร์ จะแสดงการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายตามแผนยุทธ์สาสตร์ที่รัฐบาลกำหนด (ตาราง 2.7)

2 การจำแนกงบประมาณรายรับ

การจำแนกงบประมาณรายรับ สำหรับประเทศไทย สำนักงบประมาณได้จำแนกเป็น 5 รูปแบบดังนี้

(1) งบประมาณรายรับจำแนกตามหน่วยงานที่จัดเก็บ (ตาราง 2.8และ 2.9)

(2) งบประมาณรายรับจำแนกตามกระทรวง (ตาราง 2.10)

(3) งบประมาณรายรับจำแนกตามประเภทรายได้ (ตาราง 2.11)

2.5 วงจรงบประมาณ (Budget Cycle)

ในการจัดทำงบประมาณในแต่ละปีมีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการในลักษณะเป็นวงจร สำหรับวงจรของงบประมาณเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ (แสดงในรูปภาพที่ 2.1)

1) การจัดเตรียมงบประมาณ (Budget Preparation) จากรูปภาพ 2.1 จะอยู่ในขั้นตอนที่ 1-12

2) การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption) จากรูปภาพ 2.1 จะอยู่ในขั้นตอนที่ 13-14

3) การบริหารงบประมาณ (Budget Execution) จากรูปภาพ 2.1 จะอยู่ในขั้นตอนที่ 15-21

2.6 ปฏิทินงบประมาณ (Budget Calendar)

คือการระบุวันที่แน่นอน ในแต่ละช่วงของกระบวนการงบประมาณ โดยระบุวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุด เพื่อให้การจัดทำงบประมาณเป็นไปอย่างมีระเบียบ และขั้นตอนที่แน่นอน เช่น ตัวอย่างปฏิทินงบประมาณประจำงบประมาณ 2548 (ตาราง 12.12)

2.7 การปฏิรูประบบงบประมาณไทย

แม้ว่ารัฐบาลได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหางบประมาณมาโดยตลอดก็ยังมีปัญหาอยู่ ได้แก่

1 ปัญหากระบวนการจัดทำงบประมาณ

1. กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีไม่สอดคล้องกัน นอกจากนั้นยังไม่เอื้ออำนวยให้การบริหารงานของรัฐบาลทำให้รัฐบาลไม่สามารถใช้ งบประมาณเป็นเครื่องมือในการบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

2. ขอบเขตงบประมาณไม่ครอบคลุมเงินทั้งหมด ขาดกระบวนการและกลไกบริหารการคลังมหภาคของรัฐไม่สามารถบริหารเงินเข้าระบบได้อย่างแท้จริง

3. เจ้าหน้าที่งบประมาณที่ทำหน้าที่จัดทำงบประมาณก็มีข้อมูลจำกัดเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการใช้ทรัพยากรของแผนงาน

4.ขาดการนำเสนอภาพรวมของฐานะการเงินของภาครัฐ

5 ขาดการเชื่อมโยงการจัดสรรงบประมาณกับนโยบายของรัฐทำให้รัฐบาลบริหารงานตามนโยบายไม่ได้เต็มที่

6.เน้นการกำกับตามระเบียบข้อบังคับมากกว่าการแสดงความรับผิดชอบและการตรวจสอบสัมฤทธิผลจากการจัดสรรงบประมาณ

7.กระบวนการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญไม่มีกระบวนการที่ชัดเจน

8 หน้าที่และบทบาทของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หน่วยงานกลาง และหน่วยปฏิบัติในกระบวนการงบประมาณขาดความสัมพันธ์กันในเชิงหน้าที่และความรับผิดชอบที่แท้จริง

9.ขาดผลการประเมินผลของการใช้จ่ายเงินในโครงและแผนงานต่างๆ สำหรับใช้ในการตัดสินใจในเชิงนโยบาย

10 ระยะเวลาการจัดทำและพิจารณาน้อย ทำให้การพิจารณาให้ละเอียดและรอบครอบเป็นไปได้ยาก

2.ปัญหาการบริหารงบประมาณ

1.ความล่าช้า สาเหตุจากมีกฎระเบียบต่างๆมากมายเพื่อการป้องกันการทุจริตทำให้มีเอกสารต่างๆและขั้นตอนการเบิกจ่ายหลายขั้นตอนและมีการปรับปรุงตลอดเวลา

2. บุคคลกร มีปัญหาในด้านปริมาณและคุณภาพของแต่ละหน่วยงานมีไม่เท่าเทียมกันเมื่อเทียบกับปริมาณงานของแต่ละหน่วยงาน

3.การบริหารงานงบประมาณเป็นแบบรวบอำนาจ(Centralization)และมีการควบคุมการจัดสรรงบประมาณอย่างเข้มงวดขาดความยืดหยุ่นทำให้ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานทำให้ เนื่องจากผู้บริหารแผนงาน(Program Manager) ให้ความสนใจน้อยเกี่ยวกับใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3 ปัญหาในการติดตามและประเมินผล

1.ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล

2. เจ้าหน้าที่ที่จะไปติดตามและประเมินผลมีไม่เพียงพอ

4.ขาดการนำเสนอภาพรวมของฐานะการเงินของภาครัฐ

5 ขาดการเชื่อมโยงการจัดสรรงบประมาณกับนโยบายของรัฐทำให้รัฐบาลบริหารงานตามนโยบายไม่ได้เต็มที่

6.เน้นการกำกับตามระเบียบข้อบังคับมากกว่าการแสดงความรับผิดชอบและการตรวจสอบสัมฤทธิผลจากการจัดสรรงบประมาณ

7.กระบวนการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญไม่มีกระบวนการที่ชัดเจน

8 หน้าที่และบทบาทของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หน่วยงานกลาง และหน่วยปฏิบัติในกระบวนการงบประมาณขาดความสัมพันธ์กันในเชิงหน้าที่และความรับผิดชอบที่แท้จริง

9.ขาดผลการประเมินผลของการใช้จ่ายเงินในโครงและแผนงานต่างๆสำหรับใช้ในการตัดสินใจในเชิงนโยบาย

10 ระยะเวลาการจัดทำและพิจารณาน้อย ทำให้การพิจารณาให้ละเอียดและรอบครอบเป็นไปได้ยาก

2.8 การปฏิรูประบบงบประมาณไทย

หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้ระบบราชการมีความโปร่งใส เน้นการทำงานที่มุ่งผลลัพธ์เป็นหลัก มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบสู่ผู้ปฏิบัติ และยึดประชาชนเป็นจุดศูนย์กลาง ในการปฏิรูประบบราชการมีแผนการปรับปรุงระบบบริหารราชการ 5 ด้านด้วยกัน(สำนักงานบริหารโครงการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ, 2003, หน้า 135-)

1. แผนปรับปรุงบทบาท ภารกิจและวิธีการบริหารของภาครัฐ
2. แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ
3. แผนการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารบุคคล
4. แผนการปรับเปลี่ยนกฎหมาย
5. แผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม

แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงบประมาณ ได้มีการเปลี่ยนระบบงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้สำนักงบประมาณได้วางกลยุทธ์ดังนี้

1. กำหนดโครงการนำร่อง เพื่อลดความเสี่ยงที่จะดำเนินการพร้อมกันทุกส่วนราชการ เนื่องจากแต่ละหน่วยราชการมีความพร้อมไม่เท่ากันและสามารถศึกษาจากหน่วยงานนำร่องว่ามีข้อผิดพลาดหรือมีปัญหา อุปสรรคประการใดจะได้แก้ไขได้ทันท่วงที โดยดำเนินการในหน่วยงานนำร่อง 7 หน่วยงานก่อน หากดำเนินการงานได้ผลดีก็จะนำไปขยายผลให้หน่วยงานอื่นๆต่อไป

2. กำหนดให้หน่วยงานนำร่องจะต้องพัฒนามาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ข้อด้วยกัน คือ

1. วางแผนงบประมาณ
2. การคำนวณต้นทุนการผลิต
3. การควบคุมงบประมาณ
4. การรายงานผลการดำเนินงานและการเงิน
5. การบริหารการจัดซื้อจัดจ้าง

6. การบริหารสินทรัพย์

7. การตรวจสอบภายใน

ในปี 2544 รัฐบาลในขณะนั้นได้แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 เกี่ยวกับการปฏิรูประบบงบประมาณว่าจะเร่งรัดการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำและจัดสรรให้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศและส่งเสริมให้กระทรวง ทบวง กรมมีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น พร้อมทั้งจัดให้มีระบบควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส

2.8 การประมาณการรายได้และรายจ่าย

ในการจัดเตรียมงบประมาณจะต้องมีการประมาณการรายได้และรายจ่าย ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหาร และมีเกณฑ์การประมาณการ ดังนี้

1. การประมาณการรายจ่าย การประมาณการรายจ่ายสามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

(1) การประมาณการรายจ่ายตายตัว เป็นการประมาณการรายจ่ายที่แน่นอนสามารถคำนวนได้ ได้แก่รายจ่ายที่เป็นเงินเดือน ค่าจ้าง ดอกเบี้ย เงินกู้ เป็นต้น การประมาณการนี้มักไม่มีปัญหา

(2) การประมาณการรายจ่ายที่เป็นงบคาดคะเนเป็นการประมาณการจากรายที่ไม่แน่นอน เช่น ค่าก่อสร้าง ค่าพัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นต้น การประมาณต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ ประกอบตลอดจนดุลยพินิจของผู้ประมาณการ

อย่างไรก็ตามการประมาณการรายจ่ายมักไม่เป็นปัญหาสามารถควบคุมได้ง่ายกว่าการประมาณการรายได้

2. การประมาณการรายได้ การประมาณการรายได้มีอยู่หลายวิธีทั้งที่ทันสมัยและล้าสมัย เช่น

(1) วิธีอัตโนมัติ (Automatic Method) การประมาณการอาศัยข้อมูลในอดีตของการจัดเก็บรายได้, รายได้เฉลี่ย และร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของภาษีอากรที่จัดเก็บได้ในระหว่างปีเฉลี่ย การประมาณการแบบที่เหมาะสำหรับประเทศที่มีสภาวะเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างมั่งคงและมีเสถียรภาพ

(2) วิธีประมาณการโดยอาศัยประสบการณ์ส่วนตัว (The Empirical Judgement Method) เป็นการประมาณการรายได้ โดยใช้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

เฉพาะตัวมาใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจ วิธีนี้ค่อนข้างจะเสี่ยงมาก เนื่องจากบ้างครั้งไม่อาศัยเหตุผลที่ถูกต้อง

(3) วิธีประมาณการโดยอาศัยภาวการณ์ตามความเป็นจริง (The Conditional Judgement Method) วิธีนี้อาศัยแบบแผนและหลักวิชา โดยมีการสำรวจหยั่งเสียงและนำมาประกอบกับข้อมูลในอดีตต่างๆ ที่มีอยู่เท่าที่จะหาได้ และสุดท้ายก็จะอาศัยแนวความคิดส่วนตัวมาพิจารณาตัดสินใจ

(4) วิธีการประมาณการตามระบบและแบบแผน (Systematic Methods) มีการนำข้อมูลในอดีตมาวิเคราะห์โดยใช้เศรษฐมิติ (Econometrics) และมีการสำรวจหยั่งเสียงจากผู้ประกอบการแล้วนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา

2.9 การประมาณการรายได้ของงบประมาณไทย

ในการประมาณการรายได้ของงบประมาณไทย จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วยงาน คือ กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย จะทำการประมาณการโดยใช้เจ้าหน้าที่และข้อมูลที่มีอยู่ในแต่ละหน่วยงานมีการสร้างแบบจำลองต่างๆทั้งทางคณิตศาสตร์และเศรษฐมิติเพื่อคาดคะเน เมื่อได้ผลลัพธ์มาแล้วก็จะนำมาประชุม และหาข้อมูลว่าตัวเลขรายได้ที่ควรจะเป็นที่ทั้ง 4 หน่วยงานยอมรับ

สำหรับการประมาณรายได้ของ 4 หน่วยงานพบว่ามีแนวคิดที่แตกต่างกัน คือ

1) สำนักงบประมาณจะประมาณการรายได้โดยดูจากรายได้หลักของกรมหลักๆ และนำมาประมาณการรายได้โดยนำข้อมูลมาเข้าในแทนค่าในแบบจำลองที่เตรียมไว้

2) กระทรวงการคลัง จะประมาณการและกำหนดรายได้จากรายได้ต่างๆ ที่เก็บได้จริงของรายได้แต่ละชนิดของปีงบประมาณที่ผ่านมาและคาดคะเนผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมาตรการและอัตราภาษีต่างๆ ที่เปลี่ยน และไปกระทบตัวรายได้ที่คาดว่าจะเก็บได้ในปีงบประมาณที่กำหนด

3) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะประมาณการและกำหนดรายได้จากตัวเลขรายได้ประชาชาติ และความเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติในด้านต่างๆ ของประเทศ แล้วนำมาคำนวณในแบบจำลองที่เตรียมไว้

4) ธนาคารแห่งประเทศไทย จะประมาณการและกำหนดรายได้โดยใช้แบบจำลองและพยายามไม่ให้มีการกำหนดรายได้เพื่อนำไปใช้จ่ายมากเกินไป ถึงแม้จะมีหน่วย

งานถึง 4 หน่วยงานทำการกะประมาณรายได้แต่ก็พบว่า ยังมีความคาดเคลื่อนอยู่ ดังตัวอย่างตาราง 2.11 แสดงให้เห็นถึงความคาดเคลื่อนของการประมาณการรายได้ สาเหตุที่ประมาณคาดเคลื่อนเนื่องมาจาก

1) การใช้เทคนิคและวิธีการประมาณรายได้แตกต่างกัน ปรากฏว่าหน่วยงานการประมาณการรายได้ บางแห่งใช้วิธีการค่าเฉลี่ยหรือแบบจำลองแบบง่าย ซึ่งไม่ได้นำปัจจัยต่างๆ ที่จะมีผลกระทบเข้ามาประกอบการพิจารณา

2) ข้อมูลสถิติที่มีความคาดเคลื่อน เนื่องจากการจัดเก็บโดยหลายหน่วยงาน และมีการนิยามของประเภทรายได้แตกต่างๆ กัน

3) ข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่ครบถ้วนและล่าช้า ข้อมูลบางตัวเพิ่งมีการเริ่มจัดเก็บ ดังนั้นการใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ จึงให้ผลการคาดคะเนคาดเคลื่อนเนื่องจากข้อมูลน้อย นอกจากนี้ยังขาดกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล

4) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการประมาณการและขาดประสบการณ์

5) การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ เกิดอย่างรวดเร็ว มีผลต่อการจัดเก็บรายได้

2.10 ระบบงบประมาณสองปี (two-year Budget)

จากการที่งบประมาณหนึ่งปีมีปัญหาต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงได้มีการพิจารณาถึงระยะเวลาของปีงบประมาณ โดยมีการเสนอให้ปีงบประมาณมีระยะเวลาสองปี โดยให้เหตุผลเกี่ยวกับข้อดีของงบประมาณสองปีไว้ดังนี้

1) ลดปริมาณการงานในการกำหนดรายได้รายจ่ายและการวิเคราะห์สภาวะเศรษฐกิจลง เพราะไม่จำเป็นทุกปี

2) ประหยัดเวลา กำลังคนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดเตรียม และทำงบประมาณ

3) การประมาณการรายได้กระทำได้ถูกต้องมากขึ้น เนื่องจากมีเวลายาวมากขึ้นในการเก็บข้อมูล และมีการทบทวนมากขึ้น

4) การที่มีระยะเวลามากขึ้น ทำให้การจัดทำงบประมาณมีความสมบูรณ์มากขึ้น มีเวลาในการพิจารณาและวิเคราะห์ต่างๆ อย่างละเอียดรอบครอบ

5) มีระยะในการแก้ไขมากขึ้น ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงในรายได้ที่ได้รับ จะมีเวลาแก้ไขปรับปรุงให้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้มากกว่างบประมาณหนึ่งปี

อย่างไรก็ตามการใช้งบประมาณสองปีแม้จะมีข้อดีแต่ก็มีข้อเสียบ้าง เพราะมีการใช้งบประมาณสองปีในบางมลรัฐของสหรัฐอเมริกา และมีการหวนกลับไปใช้งบประมาณหนึ่งปีในบางมลรัฐ จึงเป็นเรื่องน่าทำการศึกษาต่อไป

2.11 สรุป

งบประมาณแผ่นดิน หมายถึงแผนการทางการเงินของรัฐบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลในแผนงานและโครงการต่างๆ ในแต่ละปีงบประมาณ

งบประมาณที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

-เป็นศูนย์รวมของเงินแผ่นดินทั้งหมด

ยึดหลักการพัฒนาประเทศ

ยึดหลักประหยัด

มีความชัดเจน

มีระยะเวลาดำเนินการเหมาะสม

คาดการณ์ไกล

ยึดหลักประชาธิปไตย

ยึดหลักดุลภาพ

ยึดหลักอรรถประโยชน์

ยึดหลักประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงิน

มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

มีความยืดหยุ่น

ระบบงบประมาณแบ่งเป็น 5 รูปแบบ

1. แบบแสดงรายการ
2. แบบมุ่งเน้นผลงาน
3. แบบแผนงาน
4. แบบฐานศูนย์
5. แบบสะสม

วงจรงบประมาณซึ่งขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการจัดทำงบประมาณและบริหารงบประมาณ สามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การจัดเตรียมงบประมาณ
2. การอนุมัติงบประมาณ
3. การบริหารงบประมาณ

ตาราง 2.1 เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง

หน่วย: ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. งบกลาง	265,825.7	22.8	200,190.0	16.7	-65,635.7	-24.7
2. สำนักนายกรัฐมนตรี	7,437.5	0.6	9,530.4	0.8	2,092.9	28.1
3. กระทรวงกลาโหม	78,551.3	6.8	81,247.0	6.8	2,695.7	3.4
4. กระทรวงการคลัง	131,532.3	11.3	140,304.5	11.7	8,772.2	6.7
5. กระทรวงการต่างประเทศ	5,401.2	0.5	5,653.9	0.5	252.7	4.7
6. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	2,572.6	0.2	2,413.7	0.2	-158.9	-6.2
7. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	4,026.5	0.3	4,707.1	0.4	680.6	16.9

ตาราง 2.1 (ต่อ) เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง หน่วย: ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	53,084.8	4.6	52,409.9	4.3	-674.9	-1.3
9. กระทรวงคมนาคม	51,642.2	4.4	66,013.3	5.5	14,371.1	27.8
10.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14,883.2	1.3	16,711.2	1.4	1,828.0	12.3
11.กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	2,187.3	0.2	5,628.0	0.5	3,440.7	157.3
12.กระทรวงพลังงาน	1,555.2	0.1	1,703.7	0.1	148.5	9.5
13.กระทรวงพาณิชย์	4,620.9	0.4	4,753.3	0.4	132.4	2.9
14.กระทรวงมหาดไทย	102,793.9	8.8	139,017.8	11.6	36,223.9	35.2

ตาราง 2.1 (ต่อ) เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง หน่วย: ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15.กระทรวงยุติธรรม	11,305.3	1.0	11,791.6	1.0	486.3	4.3
16.กระทรวงแรงงาน	12,958.6	1.1	17,709.3	1.5	4,750.7	36.7
17.กระทรวงวัฒนธรรม	2,239.6	0.2	2,525.6	0.2	286.0	12.8
18.กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	5,130.6	0.4	6,681.6	0.5	1,551.0	30.2
19.กระทรวงศึกษาธิการ	190,262.8	16.4	203,884.1	17.0	13,621.3	7.2
20.กระทรวงสาธารณสุข	45,147.9	3.9	45,151.9	3.8	4.0	0.0
21.กระทรวงอุตสาหกรรม	3,038.0	0.3	3,719.0	0.3	681.0	22.4

ตาราง 2.1 (ต่อ) เปรียบเทียบงประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง

หน่วย: ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
22.ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีกระทรวงหรือทบวง	55,401.0	4.8	55,073.8	4.6	-327.2	-0.6
23.หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ	9,768.5	0.8	13,637.1	1.1	3,868.6	39.6
24.รัฐวิสาหกิจ	39,933.3	3.4	41,113.6	3.4	1,180.3	3.0
25.กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	62,199.8	5.4	68,428.6	5.7	6,228.8	10.0
รวมทั้งสิ้น	1,163,500.0	100.0	1,200,000.0	100.0	36,500.0	3.1

หมายเหตุ : 1. งบประมาณปี 2547 รวมงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปี จำนวน 135,500 ล้านบาท

2. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาปรับโครงสร้างโดยการโอนสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ

(องค์การมหาชน) ไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรับโครงสร้างโดยการโอนกรมป่าไม้ไปสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและและสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ.2548

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.2 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวงและหมวดรายจ่ายปีงบประมาณ 2548 หน่วย: ล้านบาท

งบรายจ่าย / กระทรวง	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
1. งบกลาง	48,655.0	22,790.0	8,200.0	78,220.0	42,325.0	200,190.0
2. สำนักนายกรัฐมนตรี	1,970.4	1,148.3	340.2	3,672.2	2,399.3	9,530.4
3. กระทรวงกลาโหม	47,104.3	8,304.4	2,551.0	1,525.1	21,762.2	81,247.0
4. กระทรวงการคลัง	6,157.7	2,379.5	2,520.8	7.8	129,238.7	140,304.5
5. กระทรวงการต่างประเทศ	2,104.4	1,732.6	319.8	692.6	804.5	5,653.9
6. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	680.8	484.7	603.5	511.0	133.7	2,413.7
7. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1,488.5	1,333.6	739.8	1,090.2	55.0	4,707.1
8. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	16,935.6	9,033.3	24,767.5	919.7	753.8	52,409.9
9. กระทรวงคมนาคม	5,396.8	1,070.2	58,897.6	28.9	619.8	66,013.3

ตาราง 2.2 (ต่อ) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวงและหมวดรายจ่ายปีงบประมาณ 2548

หน่วย: ล้านบาท

งบรายจ่าย / กระทรวง	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
10.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	6,389.1	2,169.6	3,810.6	2,447.6	1,894.3	16,711.2
11.กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	679.1	3,318.1	688.3	629.1	313.4	5,628.0
12.กระทรวงพลังงาน	402.6	235.0	594.5	34.0	437.6	1,703.7
13.กระทรวงพาณิชย์	1,646.7	2,115.4	188.4	250.9	552.2	4,753.6
14.กระทรวงมหาดไทย	10,579.7	6,141.8	2,753.3	110,024.9	9,518.1	139,017.8
15.กระทรวงยุติธรรม	3,498.7	4,918.7	1,681.7	560.5	1,132.0	11,791.6
16.กระทรวงแรงงาน	1,698.0	1,643.3	245.0	13,934.3	188.7	17,709.3
17.กระทรวงวัฒนธรรม	1,088.0	534.6	513.8	341.9	47.3	2,525.6
18.กระทรวงวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	284.3	208.4	610.6	5,272.1	306.2	6,681.6

ตาราง 2.2 (ต่อ) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวงและหมวดรายจ่ายปีงบประมาณ 2548 หน่วย: ล้านบาท

งบรายจ่าย / กระทรวง	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
19.กระทรวงศึกษาธิการ	133,360.8	15,808.5	11,150.6	41,564.8	1,999.4	203,884.1
20.กระทรวงสาธารณสุข	34,818.1	6,940.4	1,320.7	2,019.4	53.3	45,151.9
21.กระทรวงอุตสาหกรรม	1,210.2	599.0	357.8	473.7	1,078.3	3,719.0
22.ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง	35,906.0	12,270.0	2,499.9	3,805.4	592.5	55,073.8
23.หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ	-	-	-	3,403.3	10,233.8	13,637.1
24.รัฐวิสาหกิจ	-	-	6,422.7	15,704.7	18,986.2	41,113.6
25.กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	-	-	-	-	68,428.6	68,428.6
รวมทั้งสิ้น	362,054.8	105,179.4	131,778.1	287,134.1	313,853.9	1,200,000.3

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.3 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน 4 ประเภท

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	การบริหารทั่วไป		การบริการชุมชนและสังคม		การเศรษฐกิจ		อื่นๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2537	150,517.9	24.4	212,908.4	34.6	165,556.5	26.9	870,17.2	14.1	616,000.0	100.0
2538	159,809.0	22.4	255,007.5	35.7	193,110.9	27.0	107,072.6	15.0	715,000.0	100.0
2539	191,870.0	22.8	324,162.9	38.4	243,508.0	28.9	83,659.1	9.9	843,200.0	100.0
2540	192,302.4	20.8	374,663.1	40.5	268,561.2	29.0	89ล473.3	9.7	925,000.0	100.0
2541	172,065.9	20.7	357,022.1	43.0	215,397.0	26.0	85,382.0	10.3	830,000.0	100.0
2542	163,650.6	19.8	347,904.7	42.2	199,678.7	24.2	113,766.0	13.8	825,000.0	100.0
2543	175,488.8	20.4	374,840.7	43.6	190,176.7	22.1	119,493.8	13.9	860,000.0	100.0
2544	178,842.7	19.7	382.398.2	42.0	205,094.5	22.5	143,864.6	15.8	910,000.0	100.0

ตาราง 2.3 (ต่อ) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน 4 ประเภท หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	การบริหารทั่วไป		การบริการชุมชนและสังคม		การเศรษฐกิจ		อื่นๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2545	186,161.1	18.2	425,846.8	41.6	238,763.1	23.4	172,229.0	16.8	1,023,000.0	100.0
2546	188,298.0	18.9	420,310.9	41.9	208,589.1	20.9	182,702.0	18.3	999900.0	100.0
2547	209,296.3	18.0	470,096.1	40.4	282,325.2	24.3	201,782.4	17.3	116,350.0	100.0
2548	211,274.8	17.6	466,546.5	38.9	273,047.1	22.7	249,131.6	20.8	120,000.0	100.0

หมายเหตุ 1. ปีงบประมาณ 2540 เป็นตัวเลขที่ปรับจาก พ.ร.บ. ที่ประกาศใช้จำนวน 984,000 ล้านบาท

2. ปีงบประมาณ 2541 เป็นตัวเลขที่ปรับลดและปรับเพิ่มจาก พ.ร.บ. ที่ประกาศใช้จำนวน 923,000 ล้านบาท

ที่มา: สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.4 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ(Economics classification) ตามระบบGFS

หน่วย : ล้านบาท

ลักษณะเศรษฐกิจตามระบบ GFS	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วงเงินงบประมาณรายจ่าย	1,163,500.0	100.0	1,200,000.0	100.0	36,500.0	3.1
รายจ่ายประจำ	836,780.9	71.9	847,597.2	70.6	10,816.3	1.3
รายจ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการ	512,683.0	44.1	563,777.1	47.0	51,094.1	10.0
เงินเดือนและค่าจ้าง	339,562.3	29.2	372,753.4	31.1	33,191.1	9.8
เงินสมทบของนายจ้าง	17,482.8	1.5	23,232.7	1.9	5,749.9	32.9
รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการอื่นๆ	155,637.9	13.4	167,791.0	14.0	12,153.1	7.8
รายจ่ายดอกเบี้ย	94,990.9	8.2	92,192.5	7.7	-2,798.4	-2.9
รายจ่ายดอกเบี้ยภายในประเทศ	83,546.3	7.2	80,368.4	6.7	-3,177.9	-3.8
รายจ่ายดอกเบี้ยต่างประเทศ	11,444.6	1.0	11,824.1	1.0	379.5	3.3
เงินอุดหนุนและเงินโอนประจำ	161,862.9	13.8	115,094.1	9.5	-46,768.8	-28.9

ตาราง 2.4 (ต่อ) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ(Economics classification) ตามระบบGFS หน่วย : ล้านบาท

กษณะเศรษฐกิจตามระบบ GFS	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เงินอุดหนุนและเงินโอนประจำ	161,862.9	13.8	115,094.1	9.5	-46,768.8	-28.9
เงินอุดหนุน	17,699.6	1.5	12,276.1	1.0	-5,423.5	-30.6
- เงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน	13,183.8	1.1	10,036.8	0.8	-3,147.0	-23.9
-เงินอุดหนุนสถาบันการเงิน	4,461.0	0.4	2,099.7	0.2	-2,361.3	-52.9
- เงินอุดหนุนแก่หน่วยธุรกิจอื่นๆ	54.8	0.0	139.6	0.0	84.8	154.7
เงินโอน	144,163.3	12.3	102,818.0	8.5	-41,345.3	-28.7
- เงินโอนที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	27,253.5	2.3	31,828.0	2.6	4,574.5	16.8
- เงินโอนที่ให้แก่สถาบันที่ไม่หวังผลกำไร	11,004.9	0.9	12,413.5	1.0	1,408.6	12.8
- เงินโอนที่ให้แก่ภาคครัวเรือน	104,698.1	9.0	57,190.0	4.8	-47,508.1	-45.4
- เงินโอนที่ให้แก่ภาคต่างประเทศ	1,206.8	0.1	1,386.5	0.1	179.7	14.9

ตาราง 2.4 (ต่อ) งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ(Economics classification) ตามระบบGFS หน่วย : ล้านบาท

ลักษณะเศรษฐกิจตามระบบ GFS	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อื่นๆ	67,244.1	5.8	76,533.5	6.4	9,289.4	13.8
เงินที่จ่ายเข้ากองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	67,244.1	5.8	76,533.5	6.4	9,289.4	13.8
รายจ่ายลงทุน	301,454.2	25.9	313,243.3	26.1	11,789.1	3.9
รายจ่ายเพื่อซื้อทรัพย์สินทุนประเภทถาวร	203,228.7	17.5	204,051.0	17.1	822.3	0.4
เงินโอนเพื่อการลงทุน	78,696.0	6.7	89,699.5	7.4	11,003.5	14.0
เงินที่จ่ายเข้ากองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	17,529.5	1.5	18,992.8	1.6	1,463.3	8.3
เงินที่จ่ายเพื่อชำระค่าหุ้น	2,000.0	0.2	500.0	0.0	-1,500.0	-75.0
รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้*	25,264.9	2.2	39,159.5	3.3	13,894.6	55.0

หมายเหตุ : *ไม่รวมรายจ่ายชำระต้นเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากได้รวมไว้อยู่ในหัวข้อเงินอุดหนุนรัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่สถาบันกรณีเป็นรายจ่ายประจำ และอยู่ในหัวข้อเงินโอนเพื่อการลงทุน ภายใต้รายจ่ายลงทุนกรณีเป็นรายจ่ายลงทุน

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.5 การจัดสรรงบประมาณตามโครงสร้างแผนงาน ปีงบประมาณ 2547 – 2548

หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างแผนงาน	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
กลุ่มภารกิจทางการบริหาร	163,813.5	14.1	163,577.8	13.6	-235.7	-0.1
1. ด้านการบริหารงานของรัฐ	154,880.6	13.3	152,661.3	12.7	-2,219.3	-1.4
2. ด้านการพัฒนาระบบการเมือง	4,455.5	0.4	6,488.5	0.5	2,033.0	45.6
3. ด้านการสนับสนุนกิจการในพระองค์	4,477.4	0.4	4,428.0	0.4	-49.4	-11.0
กลุ่มภารกิจทางการเศรษฐกิจ	394,349.5	39.9	368,336.4	30.7	-26,013.1	-6.6
4. ด้านการผลิตและสร้างรายได้	159,252.9	13.7	101,404.5	8.5	-57,848.4	-36.3
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการพลังงาน	14,923.6	1.3	16,684.8	1.4	1,761.2	11.8
6. ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	12,571.8	1.1	16,462.6	1.4	3,890.8	30.9

ตาราง 2.5 (ต่อ) การจัดสรรงบประมาณตามโครงสร้างแผนงานปีงบประมาณ 2545 – 2546 หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างแผนงาน	ปีงบประมาณ				ปีงบประมาณ2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547	
	2547		2548			
	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
7. ด้านการขนส่ง	61,408.9	5.3	77,342.8	6.4	15,933.9	25.9
8. ด้านการบริหารรายได้รายจ่ายของรัฐ	146,192.3	12.6	156,441.7	13.0	10,249.4	7.0
กลุ่มภารกิจทางสังคม	446,962.0	38.4	498,680.3	41.6	**51,718.3**	**11.6**
9. ด้านการพัฒนาประชากร	328,216.0	28.2	344,317.2	28.7	16,101.2	4.9
10.ด้านการบริการสังคมและชุมชน	118,746.0	10.2	154,363.1	12.9	35,617.1	30.0
กลุ่มภารกิจทางความมั่นคง	158,375.0	13.6	169,405.5	14.1	**11,030.5**	**7.0**
11.ด้านความมั่นคง	158,375.0	13.6	169,405.5	14.1	11,030.5	7.0
รวมทั้งสิ้น	1,163,500.0	100.0	1,200,000.0	100.0	**36,500.0**	**3.1**

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.6 รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างแผนงาน

หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างแผนงาน	ปีงบประมาณ	
	2547	2548
กลุ่มภารกิจทางการบริหาร	**163,813.5**	**163,577.8**
1. ด้านการบริหารงานของรัฐ	**100,012.3**	**106,596.2**
1.1 แผนงานนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา	2,607.6	2,755.9
1.2 แผนงานบริหารการพัฒนา	16,149.9	17,793.5
1.3 แผนงานบริการของรัฐ	81,254.8	86,046.8
2. ด้านการพัฒนาระบบการเมือง	**3,475.5**	**3,658.3**
2.1 แผนงานบริหารจัดการนิติบัญญัติ	2,542.5	2,704.3
2.2 แผนงานสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาระบอบประชาธิปไตย	933.0	954.0
3. ด้านการสนับสนุนกิจการในพระองค์	**3,749.1**	**3,923.7**
3.1 แผนงานส่งเสริมกิจการในพระองค์	3,749.1	3,923.7
4. ด้านการผลิตและสร้างรายได้	**138,895.6**	**101,702.6**
4.1 แผนงานนโยบายและแผน	3,162.5	3,107.1
4.2 แผนงานส่งเสริมการผลิตการเกษตร	59,340.3	57,404.1
4.3 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์	2,525.2	4,186.1
4.4 แผนงานส่งเสริมการผลิตอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ	2,871.8	3,960.4
4.5 แผนงานส่งเสริมพาณิชย์ในประเทศ	1,132.5	1,557.1
4.6 แผนงานส่งเสริมพาณิชย์ระหว่างประเทศ	2,456.6	2,542.8
4.7 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว	5,292.6	6,886.6
4.8 แผนงานรักษาผลประโยชน์ในต่างประเทศ	4,114.1	5,458.4
4.9 แผนงานเร่งรัดการกระตุ้นในต่างประเทศ	58,000.0	-

ตาราง 2.6 (ต่อ) หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างแผนงาน	ปีงบประมาณ	
	2545	2546
4.10 แผนงานปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม	-	16,600.0
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการพลังงาน	**14,670.3**	**16,524.7**
5.1 แผนงานนโยบายและแผน	248.4	190.2
5.2 แผนงานอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ	9,452.4	9,669.1
5.3 แผนงานส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	3,933.3	5,170.8
5.4 แผนงานอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	4.6	-
5.5 แผนงานกำกับกิจการการพลังงาน	65.1	35.0
5.6 แผนงานจัดหาพลังงาน	886.9	1,284.9
5.7 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงาน	79.6	174.7
6. ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	**8,661.3**	**8,043.9**
6.1 แผนงานนโยบายและแผน	182.0	342.4
6.2 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,538.8	1,568.8
6.3 แผนงานบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,129.9	1,220.8
6.4 แผนงานวิจัย	5,810.6	4,911.9
7. ด้านการขนส่ง	**60,618.1**	**53,116.4**
7.1 แผนงานนโยบายและแผน	279.1	356.6
7.2 แผนงานขนส่งทางบก	56,788.4	49,619.3
7.3 แผนงานขนส่งทางน้ำ	2,663.0	1,993.5
7.4 แผนงานขนส่งทางอากาศ	887.6	1,147.0
8. ด้านการบริหารรายได้รายจ่ายของรัฐ	**123,960.6**	**134,337.4**
8.1 แผนงานนโยบายและแผน	359.1	270.7
8.2 แผนงานจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของรัฐ	412.0	415.8

ตาราง 2.6 (ต่อ) หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างแผนงาน	ปีงบประมาณ	
	2545	2546
8.3 แผนงานจัดการรายได้ของรัฐ	6,760.4	7,370.8
8.4 แผนงานจัดการรายจ่ายของรัฐ	726.1	705.2
8.5 แผนงานชำระหนี้เงินกู้	115,703.0	125,574.9
9. ด้านการพัฒนาประชากร	**307,767.8**	**320,285.0**
9.1 แผนงานนโยบายและแผน	7,095.7	8,111.4
9.2 แผนงานสนับสนุนการพัฒนาระบบสุขภาพ	7,523.3	7,986.7
9.3 แผนงานบริการสุขภาพ	81,320.2	85,883.1
9.4 แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์	992.8	1,228.6
9.5 แผนงานจัดการศึกษาปฐมวัย	812.7	9,895.5
9.6 แผนงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	125,042.5	121,043.2
9.7 แผนงานจัดการศึกษาอาชีวศึกษา	8,963.9	9,131.0
9.8 แผนงานจัดการศึกษาอุดมศึกษา	30,850.8	31,701.5
9.9 แผนงานจัดการฝึกอบรมวิชาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต	4,237.5	4,452.7
9.10 แผนงานส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา	36,589.5	36,025.0
9.11 แผนงานบริการวิชาการแก่สังคม	291.0	346.4
9.12 แผนงานศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม	2,545.3	3,002.4
9.13 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ	1,502.6	1,477.5
10. ด้านการบริการสังคมและชุมชน	**109,220.4**	**99,839.9**
10.1 แผนงานนโยบายและแผน	3,179.6	2,555.5
10.2 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาสังคม	87.3	87.0
10.3 แผนงานบริการสังคม	8,606.1	8,626.8
10.4 แผนงานพัฒนาอาชีพและฝีมือแรงงาน	1,372.3	1,387.0
10.5 แผนงานส่งเสริมการมีงานทำ	570.2	576.0

ตาราง 2.6 (ต่อ) **หน่วย : ล้านบาท**

โครงสร้างแผนงาน	ปีงบประมาณ	
	2545	2546
10.6 แผนงานคุ้มครองและสวัสดิการแรงงาน	821.5	886.1
10.7 แผนงานประกันสังคม	8,212.4	9,450.5
10.8 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	55,621.9	47,301.7
10.9 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กรชุมชน	14,050.5	15,184.5
10.10 แผนงานพัฒนาเมือง	16,698.6	13,784.8
กลุ่มภารกิจทางความมั่นคง	**151,969.0**	**151,871.9**
11. ด้านความมั่นคง	**151,969.0**	**151,871.9**
11.1 แผนงานนโยบายและแผน	1,879.1	2,291.1
11.2 แผนงานป้องกันราชอาณาจักร	72,233.0	71,757.8
11.3 แผนงานรักษาความมั่นคงภายในประเทศ	22,385.3	21,714.5
11.4 แผนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	2,369.6	1,396.6
11.5 แผนงานคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ	315.4	478.1
11.6 แผนงานอำนวยความยุติธรรมและรักษาผลประโยชน์ทางกฎหมาย	9,205.0	9,362.2
11.7 แผนงานป้องกันและควบคุมอาชญากรรม	31,911.1	933,871.0
11.8 แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3,433.4	3,874.2
11.9 แผนงานควบคุมบังคับคดี	6,566.3	6,691.5
11.10 แผนงานรักษาความปลอดภัยสถาบันพระมหากษัตริย์	1,670.8	434.9
รวมทั้งสิ้น	**1,023,000.0**	**999,900.0**

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.7 รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามแผนยุทธ์ศาสตร์

หน่วย : ล้านบาท

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ	งบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	1200000	100
1. ยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ	102601.1	8.6
1.1 สร้างความเป็นเลิศของกลุ่มสินค้าและบริการทั้งในประเทศและตลาดโลก	51163	4.3
1.2 พัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของประเทศ	7672.4	0.6
1.3 ส่งเสริมการสร้างสังคมผู้ประกอบการ	2503.2	0.2
1.4 สร้างศักยภาพการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคที่ยั่งยืน	7332.3	0.6
1.5 เสริมสร้างบทบาทที่เข้มแข็งในเวทีระหว่างประเทศ	8637.9	0.7
1.6 พัฒนาการบริหารจัดการเคลื่อนย้ายของสินค้า บริการ ข้อมูล และการเงินระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค (logistics) ของประเทศ	215.5	0.1
1.7 บริหารจัดการภาครัฐเพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ	25076.8	2.1
2. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่นยืนของประเทศ	152697.8	12.7
2.1 ฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก	20826.7	1.7
2.2 พัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	21315.5	1.8
2.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	4542.6	0.4
2.4 เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพของระบบขนส่ง	73732.8	6.1
2.5 ฟื้นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21344.9	1.8
2.6 พัฒนาการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ	1616.2	0.1
2.7 บริหารจัดการภาครัฐเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน	9319.1	0.8
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคม การแก้ไขปัญหาความยากจน	397857.5	33.1

ตาราง 2.7 (ต่อ) รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามแผนยุทธ์ศาสตร์ หน่วย : ล้านบาท

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ	งบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
และยกระดับคุณภาพชีวิต		
3.1 เพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนยากจน	38594.2	3.2
3.2 พัฒนาการคุ้มครองทางสังคม	4089.3	0.3
3.3 พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้มีคุณภาพและทั่วถึง	8221.6	0.7
3.4 บรรเทาปัญหาการว่างงานและพัฒนาแรงงาน	17102.9	1.4
3.5 การปฏิรูปการศึกษาและเติมปัญญาให้สังคม	187162	15.6
3.6 วัฒนธรรมและนันทนาการ	4707.6	0.4
3.7 การสาธารณสุขและการประกันสุขภาพถ้วนหน้า	90657.6	7.6
3.8 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและการจัดระเบียบสังคม	36262.2	3
3.9 ป้องกันปัญหายาเสพติดไม่ให้กลับมาสู่สังคมไทย	3624.4	0.3
3.10บริหารจัดการภาครัฐเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทุนทางสังคม	7435.7	0.6
แก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิต		
4. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ การต่างประเทศและการอำนวยความยุติธรรม	116630.8	9.8
4.1 ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ	85730	7.1
4.2 ส่งเสริมกิจการต่างประเทศ	147.8	0.1
4.3 พัฒนาระบบและกระบวนการยุติธรรม	28453.2	2.4
4.4 บริหารจัดการภาครัฐเพื่อความมั่นคงของชาติ การต่างประเทศ	2299.8	0.2
และการอำนวยความยุติธรรม		
5. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศ	430212.8	35.8
5.1 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	19548.9	1.6
5.2 การพัฒนาระบบการเมือง และการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการภาครัฐ	3815.7	0.3

ตาราง 2.7 (ต่อ) รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามแผนยุทธ์ศาสตร์ หน่วย : ล้านบาท

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ	งบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
5.3 การบริหารจัดการทั่วไปและภาคกิจตามกฎหมาย	262569.5	21.9
5.4 บริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	144278.7	12

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.8 ประมาณรายรับจำแนกตามหน่วยงาน (เฉพาะภาษีอากร)

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ / หน่วยงานที่จัดเก็บ	2544		2545		2546		2547		2548	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรมสรรพากร	499,634.1	63.7	544,045.2	63.0	627,396.6	62.6	607,850.0	62.6	819,820.0	65.3
							(693,850.0)	(64.0)		
กรมสรรสามิต	177,486.2	22.6	208,046.1	24.1	246,531.4	24.6	236,414.8	24.3	312,892.5	24.9
							(269,880.8)	(24.9)		
กรมศุลกากร	91,441.7	11.7	96,489.2	11.1	110,269.7	11.0	110,300.0	11.3	103,100.0	8.2
							(100,500.0)	(9.3)		
กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	14,312.6	1.8	13,895.4	1.6	16,730.0	1.7	15,596.0	1.6	17,143.2	1.4
							(17,266.0)	(1.6)		
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	1,247.3	0.2	798.9	0.1	826.5	0.1	1,156.7	0.1	1,039.0	0.1
								(0.1)		

ตาราง 2.8 (ต่อ) ประมาณรายรับจำแนกตามหน่วยงาน (เฉพาะภาษีอากร) หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ / หน่วยงานที่จัดเก็บ	2544		2545		2546		2547		2548	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวมรายรับทั้งสิ้น	784,376.5	100.0	863,849.6	100.0	1,002,509.4	100.1	972,073.4 (1,083,409.4)	100.0 (100.0)	1,254,802.8	100.0

หมายเหตุ

1. ปีงบประมาณ 2544 - 2546 เป็นรายได้ที่จัดเก็บได้
2. ปีงบประมาณ 2547 - 2548 เป็นตัวเลขประมาณการ
3. ตัวเลขในปีงบประมาณ 2544 - 2545 ของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เป็น ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ซึ่งปรากฏอยู่ในกรมทรัพยากรธรณีตามโครงสร้างเดิม
4. ตัวเลขในวงเล็บเป็นประมาณการปรับปรุงปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2546

ตาราง 2.9 ประมาณรายรับจำแนกตามหน่วยงาน (เฉพาะส่วนที่ไม่ใช่ภาษีอากร) หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงานที่จัดเก็บ	2544		2545		2546		2547		2548	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรมที่ดิน	312.9	0.3	323.4	0.3	343.2	0.4	592.6	0.6 (0.5)	695.4	0.6
สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง	1,959.2	2.2	11,861.8	12.4	3,189.6	3.4	22,242.9	23.3 (17.7)	26,174.0	23.5
กรมธนารักษ์	1,951.0	2.2	2,367.4	2.5	66,717.4	3.8	4,030.2	4.2 (3.2)	2,600.0	2.3
สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	2,198.2	2.4	1,845.1	1.9	1,738.5	1.8	2,802.8	2.9 (2.2)	2,099.0	1.9
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	267.4	0.3	277.7	0.3	340.2	0.4	272.5	0.3 (0.2)	298.6	0.3
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	104.6	0.1	13.6	0.0	6.3	0.0	1.1	0	3.4	0.0

ตาราง 2.9 ประมาณรายรับจำแนกตามหน่วยงาน (เฉพาะส่วนที่ไม่ใช่ภาษีอากร)

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงานที่จัดเก็บ	2544		2545		2546		2547		2548	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานศาลยุติธรรม	4,876.9	5.4	3,727.2	3.9	3,164.6	3.3	4,900.3	5.1 (3.9)	4,943.8	4.5
รัฐพาณิชย์	59,023.5	65.1	57,862.4	60.3	63.087.7	66.3	46,100.0 (52,777.0)	48.2 (41.9)	57,500.0	51.6
ส่วนราชการอื่น	19,913.4	22.0	17,609.0	18.4	19,652.0	20.7	14,644.2 (38,216.2)	15.4 (30.4)	17,082.9	15.3
รวมรายรับทั้งสิ้น	90,607.1	100.0	95,887.6	100.0	95,151.8	100.0	95,586.6 (125,835.6)	100.0 (100.0)	111,397.1	**100.0**

หมายเหตุ

1. ปีงบประมาณ 2544 - 2546 เป็นรายได้ที่จัดเก็บได้
2. ปีงบประมาณ 2547 - 2548 เป็นตัวเลขประมาณการ
3. ตัวเลขในวงเล็บเป็นประมาณการปรับปรุงปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2546

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตาราง 2.10 ประมาณการรายได้จำแนกตามกระทรวง **หน่วย : ล้านบาท**

กระทรวง	ปีงบประมาณ 2547 จำนวน	ปีงบประมาณ 2547 ร้อยละ	ปีงบประมาณ 2548 จำนวน	ปีงบประมาณ 2548 ร้อยละ	ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547 จำนวน	ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547 ร้อยละ
1. สำนักนายกรัฐมนตรี	1065.2	0.11	1195.6	0.1	130.4	12.24
2. กระทรวงกลาโหม	312.5	0.03	372.5	0.03	60	19.2
3. กระทรวงการคลัง	983114.9	105.93	1267098.4	105.59	283983.5	28.89
	(1,116,352.9)	(104.96)			(150,745.5)	(13.50)
4. กระทรวงการต่างประเทศ	2802.8	0.3	2099	0.17	-703.8	-25.11
5. การะทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	10.2	0	12.6	0	2.4	23.53
6. กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	95.3	0.01	154.3	0.01	59	61.91
7. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	850.3	0.09	979.2	0.08	128.9	15.16
8. กระทรวงคมนาคม	1745.8	0.19	2104.5	0.18	358.7	20.55
9. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	1703	0.18	1777.8	0.15	74.8	4.39
10.กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	764.8	0.08	810.8	0.07	46	6.01
11.กระทรวงพลังงาน	15825.9	1.71	17505.3	1.46	1679.4	10.61
	(17,495.9)	(1.64)			(9.4)	(0.05)
12.กระทรวงพาณิชย์	1597.1	0.17	1909.6	0.16	312.5	19.57
13.กระทรวงมหาดไทย	1060.3	0.11	1177.6	0.1	117.3	11.06

ตาราง 2.10 (ต่อ)ประมาณการรายได้จำแนกตามกระทรวง

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ 2547 จำนวน	ปีงบประมาณ 2547 ร้อยละ	ปีงบประมาณ 2548 จำนวน	ปีงบประมาณ 2548 ร้อยละ	ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547 จำนวน	ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547 ร้อยละ
14.กระทรวงยุติธรรม	464.4	0.05	754.3	0.06	289.9	62.42
15.กระทรวงแรงงาน	923.6	0.1	966.8	0.08	43.2	4.68
16.กระทรวงวัฒนธรรม	11.8	0	21.9	0	10.1	85.59
17.กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	106.5	0.01	161.6	0.01	55.1	51.74
18.กระทรวงศึกษาธิการ	327.5	0.04	746.7	0.06	419.2	128
19.กระทรวงสาธารณสุข	365	0.04	371	0.03	6	1.64
20.กระทรวงอุตสาหกรรม	854.6	0.09	921	0.09	66.4	7.77
21.ส่วนราชการที่ไม่สังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง	2641.1	0.28	2607.4	0.22	-33.7	-1.28
22.หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ	4917.4	0.53	4952.1	0.41	34.7	0.71
23.รัฐพาณิชย์	46100	4.97	57500	4.79	11400	24.73
	(52,777.0)	(4.96)			(4,723.0)	(8.95)
	1067660	115.04	1366200	113.85	298540	27.96
รายได้รวม	(1,209,245.0)	(113.69)			(156,955.0)	(12.98)
หักลด						
1. การคืนภาษีของ	87400	9.42	99000	8.25	11600	13.27
กรมสรรพากร	(86,245.0)	(8.11)			(12,755.0)	(14.79)

ตาราง 2.10 (ต่อ)ประมาณการรายได้จำแนกตามกระทรวง หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ 2547 จำนวน	ปีงบประมาณ 2547 ร้อยละ	ปีงบประมาณ 2548 จำนวน	ปีงบประมาณ 2548 ร้อยละ	ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547 จำนวน	ปีงบประมาณ 2548 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2547 ร้อยละ
2. การจัดสรรภาษี	4470	0.48	6100	0.51	1630	36.47
มูลค่าเพิ่มให้ อบจ.	(5,500.0)	(0.52)			(600.0)	(10.91)
3. การกันเงินเพื่อชดเชยภาษี	9570	1.03	12100	1.01	2530	26.44
สำหรับสินค้าส่งออก	(10,800.0)	(1.02)			(1,300.0)	(12.04)
	966220	104.11	1249000	104.08	282780	29.27
รายได้สิทธิ	(1,106,700.0)	(104.05)			(142,300)	(12.86)
การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้	38120	4.11	49000	4.08	10880	28.54
อปท.ตาม พ.ร.บ. กระจายอำนาจฯ	(43,100.0)	(4.05)			(5,900.0)	(13.69)
	928100	100	1200000	100	271900	29.3
คงเหลือรายได้สุทธิ	(1,063,600.0)	(100.00)			(136,400.0)	(12.82)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บเป็นประมาณการปรับปรุงปีงบประมาณ พ.ศ.2547 ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2548

ที่มา : สำนักงบประมาณ

ตารางที่ 2.11 งบประมาณรายรับจำแนกตามประเภทรายได้

หน่วย: ล้านบาท

ประเภทรายรับ	2542	อัตราเพิ่ม/ลด	2543	อัตราเพิ่ม/ลด	2544	อัตราเพิ่ม/ลด	2545	อัตราเพิ่ม/ลด	2546	อัตราเพิ่ม/ลด
รายได้										
1. ภาษีอากรรวม	691,597.7	-5.4	727,078.1	5.1	784,386.5	7.9	863,949.6	10.1	1,002,509.3	16.0
2. การขายสิ่งของและบริการ	13,627.4	-8.5	25,721.0	88.7	10,971.5	-57.3	17,208.0	56.8	12,303.4	-28.5
3. รัฐพาณิชย์	56,365.3	14.3	44,076.2	-21.8	59,023.4	33.9	57,852.4	-2.0	63,087.7	9.0
4. รายได้อื่น	31,756.9	55.1	20,719.5	-34.8	20,612.0	-0.5	20,817.2	1.0	19,760.7	-5.1
รายได้รวม	**793,347.3**	**-2.7**	**817,594.8**	**3.1**	**874,993.4**	**7.0**	**959,827.2**	**9.7**	**1,097,661.1**	**14.4**
หักลด										
1. การคืนภาษีของกรมสรรพากร	75,319.5	0.9	57,036.1	-24.3	77,920.7	36.6	79,902.0	2.5	80,149.0	0.3
2. การจัดสรรภาษี	2,994.4	-	3,198.5	6.8	3,739.6	16.9	4,109.0	9.9	5,042.0	22.7

ตารางที่ 2.11 (ต่อ) งบประมาณรายรับจำแนกตามประเภทรายได้

ประเภทรายรับ	2542	อัตรา เพิ่ม/ลด	2543	อัตรา เพิ่ม/ลด	2544	อัตรา เพิ่ม/ลด	2545	อัตรา เพิ่ม/ลด	2546	อัตรา เพิ่ม/ลด
มูลค่าเพิ่มให้ อบจ.										
3. การกันเงินเพื่อชดเชยภาษี สำหรับสินค้าส่งออก	5,915.7	-21.7	7,277.7	23.0	7,697.8	5.8	8,234.0	7.0	10,501.0	27.5
รายได้สุทธิ	709,117.7	-3.3	750,082.5	5.8	785,635.3	4.7	867,582.2	10.4	1,001,969.1	15.5
การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้ อปทตามพ.ร.บกระจายอำนาจ	-	-	-	-	12,669.0	-	16,495.0	30.2	40,604.0	146.2
คงเหลือรายได้สุทธิ	709,117.7	-3.3	750,082.5	5.8	772,966.3	4.7	851,087.2	10.1	961,365.1	13.0
เงินกู้	40,000.0	-	107,925.0	169.8	104,797.3	-2.9	170,000.0	62.2	76,000.0	-55.3
รวมรายรับทั้งสิ้น	749,117.7	2.1	858,007.5	14.5	877,763.6	2.3	1,021,087.2	16.3	1,037,365.1	1.6

ที่มา : สำนักงบประมาณ

รูปภาพ 2.1 การจัดทำและการบริหารงบประมาณ[1]

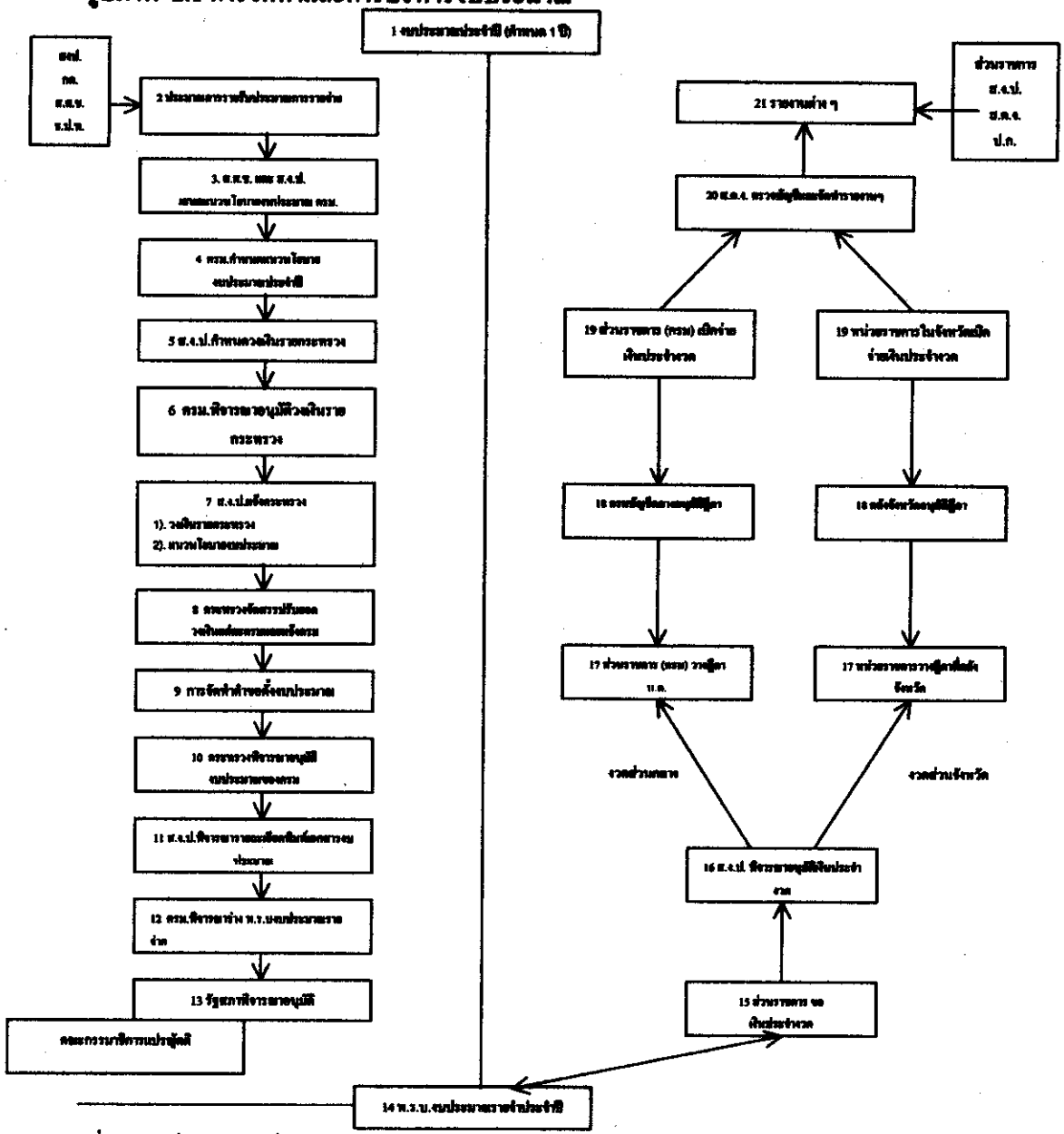

[1] ที่มา อมรงค์ สัจพันโรจน์, ดร. <u>การจัดทำ อนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน (ทฤษฎีและปฏิบัติ)</u>. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบพิธการพิมพ์จำกัด, 2535. หน้าที่ 183-199

ตาราง 2.12 ปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

กระบวนการ	ลำดับ	วัน-เดือน-ปี	ขั้นตอน
การทบทวน (4 เดือน)	1.	18 พ.ย. 46	- คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบการเตรียมการจัดทำงบประมาณ และปฏิทินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546
	2.	ต.ค -.ธ.ค. 46	- ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจร่วมกับสำนักงบประมาณทบทวน แผน/ผลการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ผลผลิตและตัวชี้วัดในปีงบประมาณ พ.ศ.2547 - ติดตามผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 -ปรับปรุงฐานข้อมูลงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง -จัดทำประมาณการรายจ่ายประจำขั้นต่ำ
	3.	ธ.ค.46 - ม.ค.47	- กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกันพิจารณากำหนดโครงสร้างงบประมาณ ประกอบด้วยประมาณการรายได้ วงเงินงบประมาณ ภาระหนี้และวงเงินกู้ - สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกันพิจารณา และจัดทำข้อเสนอเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 (นโยบายต่อเนื่อง/นโยบายใหม่)

ตาราง 2.12 (ต่อ) ปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

กระบวนการ	ลำดับ	วัน-เดือน-ปี	ขั้นตอน
การวางแผน (2 เดือน)	4.	10 ก.พ.47	- คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณฯ และโครงสร้างงบประมาณ ทั้งนี้ วงเงินงบประมาณประกอบด้วยวงเงินตามยุทธศาสตร์ฯ วงเงินตามภาระหนี้ วงเงินรายจ่ายเพื่อปรับกลยุทธ์ เงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ รายจ่ายประจำขั้นต่ำ
	5	12 ก.พ.- 3 มี.ค.47	การจัดทำแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ - รองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ / รัฐมนตรีมอบนโยบายให้กระทรวง ส่วนราชการ และ รัฐวิสาหกิจจัดทำแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย -เป้าหมาย/ยุทธศาสตร์กระทรวง -เป้าหมาย/กลยุทธ์/ผลผลิต/ตัวชี้วัดและกิจกรรม ประมาณการค่าใช้จ่ายของส่วนราชการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงโดยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณฯ และบูรณาการกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด/ต่างประเทศ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรองนายกรัฐมนตรีแล้ว
	6.	4 – 11 มี.ค. 47	- รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ และส่งสำนักงบประมาณ
	7.	12 – 25 มี.ค. 47	-สำนักงบประมาณวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ ต่อนายกรัฐมนตรี -การจัดทำแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ รองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ / รัฐมนตรีมอบนโยบาย

ตาราง 2.12 (ต่อ) ปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

กระบวนการ	ลำดับ	วัน-เดือน-ปี	ขั้นตอน
			-ให้กระทรวง ส่วนราชการ และ รัฐวิสาหกิจ จัดทำแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย -เป้าหมาย/ยุทธศาสตร์กระทรวง -เป้าหมาย/กลยุทธ์/ผลผลิต/ตัวชี้วัดและกิจกรรม ประมาณการค่าใช้จ่ายของส่วนราชการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวง โดยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณฯ และบูรณาการกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด/ ต่างประเทศ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรองนายกรัฐมนตรีแล้ว
	8.	26 มี.ค–8 เม.ย.47	- รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีนำเสนอจุดเน้นยุทธศาสตร์กระทรวงและกรอบวงเงินเบื้องต้นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรฯ ต่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ
การจัดทำ คำขอ (2 เดือน)	9.	9 – 27 เม.ย. 47	- ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จัดทำรายละเอียดคำของบประมาณตามข้อ 8 ประมาณการรายได้ แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเสนอรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และส่งสำนักงบประมาณ
	10.	28 เม.ย-10 พ.ค.47	- สำนักงบประมาณพิจารณาและจัดทำรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ
	11.	11 พ.ค. 47	- คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ

รูปภาพ 2.2 (ต่อ) ปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

กระบวนการ	ลำดับ	วัน-เดือน-ปี	ขั้นตอน
	12.	12 – 21 พ.ค. 47	- สำนักงบประมาณจัดพิมพ์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ และเอกสารงบประมาณ
	13.	25 พ.ค. 47	- คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ และนำเสนอสภาผู้แทนราษฎร
การอนุมัติ (4 เดือน)	14.	23 – 24 มิ.ย. 47	- สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในวาระที่ 1
	15.	1 – 2 ก.ย. 47	- สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในวาระที่ 2 – 3
	16.	17, 20 ก.ย. 47	- วุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

<u>หมายเหตุ</u> : ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 180 ภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 105 วัน นับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัติฯงสภาผู้แทนราษฎร(ครม. ส่งสภาผู้แทนฯ 25 พ.ค. 47 ครบ 105 วัน 6 ก.ย. 47) วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายใน 20 วันนับแต่วันที่ร่าง พ.ร.บ. นั้นมาถึงวุฒิสภา (ถ้าสภาผู้แทนฯ ส่งวุฒิสภา 6 ก.ย. 47 ครบ 20 วัน 26 ก.ย. 47 ซึ่งจะทำให้ พ.ร.บ. เสร็จก่อนที่งบประมาณฯ จะประกาศใช้)

ที่มา: สำนักนโยบายและแผนงบประมาณ สำนักงบประมาณ